

Szkolenie pn. „Komunikacja interkulturowa i problemy adaptacji cudzoziemców do nowych warunków edukacyjnych”

realizowane dla kadry akademickiej Uczelni

Cele szkolenia

Warsztaty na temat komunikacji interkulturowej oraz adaptacji cudzoziemców do nowych warunków edukacyjnych i integracji z nowym środowiskiem. Umieędzynarodowienie środowiska uniwersytetu oznacza wyjazdy zagraniczne studentów i kadry, ale również przyjmowanie do polskiego środowiska edukacyjnego osób z doświadczeniem migracyjnym. Wielu wykładowców prowadzi zajęcia w grupach mieszanych (wielonarodowych, wieloetnicznych i wielojęzycznych), w których nie tylko język, ale też uwarunkowania osobnicze wynikłe ze zmiany środowiska mogą stanowić barierę w zdobywaniu wiedzy. Celem szkolenia jest zatem wzmocnienie kompetencji interkulturowych, nabywanie umiejętności i wiedzy z dziedziny komunikacji międzykulturowej i porozumiewania z osobami z innych kręgów językowych, etnicznych i kulturowych, rozumienia i akceptacji różnic kulturowych.

Efekty kształcenia i korzyści dla uczestnika

- podniesienie umiejętności reagowania w sytuacji dydaktyki w środowisku wielokulturowym,
- zdobycie wiedzy na temat znaczenia komunikacji interkulturowej w procesie dydaktycznym,
- zdobycie umiejętności praktycznych skutkujących podniesieniem jakości kształcenia na UŚ,
- nabycie umiejętności dostrzegania zachowań wynikających z różnic kulturowych,
- zrozumienie inności w obszarze kształcenia.

Forma realizacji

Szkolenie dla 10-osobowej grupy realizowane w formie warsztatów wspartych mini wykładem (8h). Zajęcia będą miały charakter hybrydowy: każda z jego części będzie się rozpoczynała wykładem z prezentacją multimedialną, dalej nastąpi fragment warsztatowy, który będzie opisem i omówieniem studium przypadku. Słuchacze zostaną zaproszeni do dyskusji i opowieści o swoich własnych spostrzeżeniach i przeżyciach. Zajęcia zakończą się wspólnym tworzeniem wytycznych dla wykładowców grup wielonarodowych i wielokulturowych.

Obędą się w budynku Wydziału Humanistycznego przy ul. Uniwersyteckiej 4 w Katowicach, sala A/0.15.

Program szkolenia

1. Podstawowe rozumienie pojęcia „komunikacja międzykulturowa”

komunikacja międzykulturowa zachodzi zawsze wtedy, kiedy uczestnikami spotkania komunikacyjnego są reprezentanci różnych kultur

2. Zakres zjawisk, jakie bada dyscyplina naukowa „komunikacja międzykulturowa”

- a) procesy porozumiewania się pomiędzy uczestnikami komunikacji będącymi reprezentantami różnych kultur (odmiana komunikacji interpersonalnej)
- b) sytuacje adaptacji przedstawicieli danej kultury w środowisku innokulturowym (odmiana komunikowania społecznego)

3. Elementy komunikowania międzykulturowego jako przedmiot opisu

- a) język
- b) kody pozawerbalne

c) wiedza uczestników procesu komunikowania o sobie (obrazy świata i stereotypy)

4. Sytuacje komunikacyjne (pytanie o drogę, rozmowy prywatne, negocjacje, rozmowa dyplomatyczna) jako elementy różnicujące użycie języka i kodów pozawerbalnych, dominująca rola form prezentacji uczestników, powitań i pożegnań (grzeczność i honoryfikatowość)

5. Przykładowe sytuacje

a) budowanie wiedzy o reprezentantach kultur wysokiego kontekstu (opis cech charakterystycznych na poziomach procesu komunikowania)

b) budowanie wiedzy o reprezentancie kultury lokalnej (narodowej); opis cech charakterystycznych na poziomach procesu komunikowania

Kultury wysokiego kontekstu

– Grupy społeczne o charakterze statycznym, tradycyjnym, niechętnie zmianom.

– Społeczeństwa o strukturze zhierarchizowanej, konserwatywny model życia społecznego.

– Wyznawane wartości – grupowe: zgoda, harmonia, poszukiwanie konsensusu; w stosunkach interpersonalnych: empatia, wczuwanie się w sytuację partnera.

– Większa część informacji przekazu zawarta w kodzie pozawerbalnym i w katalogu zasad, ról i wartości.

– Styl pośredni, afektywny, zorientowany na odbiorcę – pozwala wybierać znaczenia z tych, jakie dopuszcza nadawca.

– Istotne elementy interakcji: status i role społeczne, wygląd, strój, język gestów, dystans, kontakt wzrokowy.

Przykładowe: kultury Dalekiego Wschodu: honoryfikatowość wpisana w system; grzeczność: rozbudowane formy modalne związane z wyrażaniem aktów illokucyjnych (prośb); grzeczność i honoryfikatowość w kodzie pozawerbalnym: ukłon (powitanie kontrolera w szinkansenie, szacunek przy poznawaniu); przewaga gestu i interpretacji: bez emocji, ekspresji i jednoznaczności: rola milczenia (kapsie); hai w konwersacji; rola uśmiechu = ukrycie złości itp.

6. Stereotyp jako niezbywalny element w komunikacji międzyludzkiej (też: międzykulturowej); stereotyp w znaczeniu potocznym i w refleksji naukowej: rozumienie potoczne: wartościowanie, negatywny aspekt wartościowania, stereotypowe postrzeganie grup ludzkich; stereotypy utrwalone w języku – język jako źródło i sposób przechowywania i utrwalania stereotypów; stereotypy narodowościowe w języku i w kulturze.

7. Nabywanie kompetencji rozumienia inności i zobiektywizowania oceny człowieka wbrew wiedzy o owej inności.

Informacje o trenerach realizujących szkolenie

- **Prof. dr hab. Jolanta Tambor** – dyrektorka Szkoły Języka i Kultury Polskiej, pełnomocniczka Rektora UŚ i Dziekana Wydziału Humanistycznego ds. studentów zagranicznych, wieloletnia koordynatorka programu Erasmus, profesorka wizytująca na Uniwersytecie w Toronto i Uniwersytecie Alberty (Kanada), Państwowym Uniwersytecie Białoruskim w Mińsku (Białoruś), Pekińskim Uniwersytecie Języków Obcych w Pekinie (Chiny); wykłady gościnne na kilkudziesięciu uniwersytetach zagranicznych, współtwórczyni i przez pewien czas wicedyrektorka kierunku „międzynarodowe studia polskie”, koordynatorka specjalności regionalnych na tych studiach.
- **Dr Chang Il You** – absolwent międzynarodowych studiów polskich UŚ, doktorat na temat porównania etykiety grzecznościowej polskiej i koreańskiej, koordynator specjalności tłumaczeniowej koreańskiej na filologii angielskiej UŚ, Asystent Konsularny dla Górnego Śląska w Ambasadzie Republiki Korei w Warszawie, regularne coroczne wykłady i seminaria w ramach cyklu „Językowe i kulturowe obrazy świata” w Akademii Dyplomacji

Uniwersytetu Śląskiego, seminaria i warsztaty dla Międzywydziałowego Koła Naukowego Kultury i Prawa Azji.

- **Dr Agnieszka Tambor** – ukończyła kulturoznawstwo ze specjalizacją filmoznawczą; współpracuje ze Szkołą Języka i Kultury Polskiej UŚ, przybliżając cudzoziemcom różne aspekty kultury polskiej przede wszystkim na bazie materiałów filmowych, zajęcia z analizy tekstów kultury i realioznawstwa, seminaria z zakresu kultury na Uniwersytecie im. Iwana Franki we Lwowie, na University of Alberta w Edmonton i na University of Washington w Seattle; opiekunka cyklicznego projektu naukowego *Polacy w oczach – stereotypy znane i nieznane*, edycje: na Uniwersytecie w Halle w Niemczech oraz na Uniwersytecie im. Ablaj Khana w Almaty w Kazachstanie; twórczyni i opiekunka studenckiego festiwalu filmowego *Made in Poland*, podczas którego studenci różnych kierunków Uniwersytetu Śląskiego przybliżają cudzoziemcom studiującym na UŚ polskie kino współczesne i klasyczne, autorka książki i platformy *Polska półka filmowa. 100 filmów, które każdy cudzoziemiec zobaczyć powinien*; twórczyni i przez kilka lat kierowniczką Centrum Języka i Kultury Chińskiej, redaktorka serii wydawniczej UŚ „Świat po polsku”.

**Harmonogram szkolenia w terminach:
21 października 2022 r. – 1 grupa**

Godziny zajęć	Zakres tematyczny
9.00 – 9.15	Test sprawdzający (pre test)
9.15 – 10.45	Prof. dr hab. J. Tambor: Językowy obraz świata, stereotypy i prototypy, kultury wysokiego i niskiego kontekstu, komunikacja i porozumienie.
10.45 – 11.00	Przerwa
11.00 – 13.15	Dr A. Tambor: Różnice kulturowe w tekstach kultury (m.in. film); studia przypadku, konstruowanie programów nauczania i dobór technik uczenia.
13.15 – 13.30	Przerwa
13.30-15.45	Dr Chang Il You: Korea Południowa jako przykład kultury wysokiego kontekstu; wewnętrzne zróżnicowanie kultur Dalekiego Wschodu; studenci z Dalekiego Wschodu w “zachodnim” systemie edukacji; grzeczność i etykieta jako bariery w integracji.
15.45 – 16.00	Test sprawdzający (post test) Ankieta ewaluacyjna szkolenia (link)